

МЕТОД АСОЦІАТИВНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКИХ АНАТОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ

У сучасній системі медичної освіти вивчення латинської анатомічної термінології посідає важливе місце, оскільки вона є універсальною основою професійної мови медицини та забезпечує точність і стандартизованість фахового спілкування. Водночас значний обсяг термінологічного матеріалу, його структурна складність і недостатня семантична прозорість для студентів часто ускладнюють процес засвоєння та відтворення знань.

За умов модернізації освітнього процесу особливої актуальності набуває пошук ефективних дидактичних підходів, спрямованих на оптимізацію навчальної діяльності студентів. Актуальним стає дослідження дидактичних умов ефективного використання методу асоціативних зв'язків у процесі вивчення латинської анатомічної термінології, а також аналіз його впливу на рівень засвоєння, збереження та відтворення навчального матеріалу студентами медичних спеціальностей. Важливим аспектом є розробка й систематизація практичних прийомів формування асоціацій (фонетичних, семантичних, візуальних), що сприятимуть структуризації термінологічного матеріалу та підвищенню ефективності навчання. Окремої уваги потребує порівняльний аналіз результативності традиційних методів навчання і методу асоціативних зв'язків з метою обґрунтування його педагогічної доцільності та визначення перспектив впровадження в освітній процес [1, с. 76].

Використання асоціативного підходу сприяє глибшому осмисленню навчального матеріалу, полегшує процес запам'ятовування складних термінологічних одиниць і підвищує ефективність їх подальшого відтворення у професійній діяльності. Крім того, застосування асоціативних механізмів активізує пізнавальну діяльність студентів, сприяє формуванню системного бачення термінологічного матеріалу та створює умови для більш міцного й довготривалого засвоєння знань. Водночас результативність цього підходу значною мірою залежить від особливостей його практичного впровадження в освітній процес.

Метод ґрунтується на встановленні когнітивних, семантичних та образних зв'язків між новим терміном і вже наявними знаннями студента. Це сприяє не механічному зазубрюванню, а глибшому осмисленню матеріалу, що забезпечує формування стійких довготривалих знань.

Ефективність підходу залежить від правильного добору типів асоціацій:

1. Фонетичні: базуються на звуковій схожості латинського слова з відомими лексемами.
2. Семантичні: розкривають зміст терміна через аналіз його коренів чи префіксів.
3. Візуальні: створюють стійкий зоровий образ анатомічного об'єкта.

Для практичної реалізації методу було відібрано терміни, що мають чіткі морфологічні або зовнішні ознаки, які легко корелюють із повсякденними образами чи етимологією. Наведений у таблиці 1 перелік демонструє, як залучення різних каналів сприйняття (слухового, зорового та логічного) дозволяє перетворити

абстрактну назву на зрозумілий концепт. Такий підхід не лише полегшує запам'ятовування, а й формує у студентів навички дедуктивного аналізу терміносполук.

Таблиця 1. Приклади використання асоціативних зв'язків під час вивчення латинської анатомічної термінології

Латинський термін	Переклад	Тип асоціації	Приклад асоціації
musculus biceps	двоголовий м'яз	семантична	bi – два, що допомагає маленького ключа запам'ятати наявність двох головок м'яза
os frontale	лобова кістка	семантико-фонетична	front – асоціюється зі словом «фронт», передня частина голови
cerebellum	мозочок	візуальна	уявлення маленького мозку позаду великого мозку
mandibula	нижня щелепа	семантична	від лат. mandere (жувати) – дослівно, «жувальна щелепа»
clavicula	ключиця	візуальна	кістка нагадує форму

Окремим ефективним інструментом у вивченні анатомічної номенклатури є етимологічні асоціації, які розкривають первинне значення терміна через його походження з давньогрецької чи латинської мов. Такий підхід дозволяє студентам не просто запам'ятовувати звукову форму слова, а розуміти логіку, за якою античні анатоми надавали назви органам і структурам. Наприклад, термін *patella* (наколінник) походить від латинського слова, що означало «мала чаша» або «тарілка», що вказує на сплющену форму кістки. Термін *thalamus* (зоровий горб) утворено від грец. *thamos* (опочивальня, внутрішня кімната), що вказує на глибоке розташування цієї структури в мозку. Використання етимологічного аналізу сприяє формуванню системного бачення термінології та допомагає легко відрізнити схожі за звучанням, але різні за походженням назви.

Інтеграція асоціативних механізмів у навчання латинської мови активізує пізнавальну діяльність студентів та підвищує їхню мотивацію. Формування логічних зв'язків між формою терміна та анатомічною структурою дозволяє структурувати складний матеріал і підвищити якість професійної підготовки майбутніх фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Козій Т. В. Інтеграція інструментів навчання та когнітивних методів (зокрема асоціативних зв'язків) у професійну підготовку здобувачів освіти. *Академічні студії. Серія: Педагогіка*. 2025. № 4. С. 75–81. URL: <https://academystudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/218>
2. Семенюк М., Малаховська Н. Використання сучасних цифрових технологій і когнітивних підходів у навчальному процесі студентів (у тому числі методів асоціативного запам'ятовування термінології) : тези доп. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20864/3/semeniuk_malahovska.pdf
3. Метод асоціативних зв'язків у вивченні латинської медичної термінології студентами медичних закладів освіти: навч.-метод. матеріали. Харків: Харківський національний медичний університет. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f76b04fc-b429-4d63-807a73c6c01a80c2/content>